

КРУМ ГРИГОРОВ

КУЧЕ

chitanka.info

За да мируваме, дядо все ни обещавахе, че наскоро щял да донесе малко кученце. Ние с нетърпение очаквахме да го видим у дома.

— Не бързайте — казваше той, — нека бозае от майка си повечко. Да заякне, па тогава.

Най-сетне един ден го донесе. Що радост беше. Ние, децата, го наобиколихме и кое го пипне по меката козина, кое го хване за ушенце — всяко искаше да се допре до него. А то гледаше смирено с тъмните си очи, ближеше муцунката си, квикнеше, като го притиснеше по-силно някое от нас. Беше шарено, на бели и черни петна, с клепнали уши. Дядо казваше, че след някой ден трябвало да му се подрежат малко ушите, за да са вирнати и да чувало по-добре.

— Няма да го правим ловджийско, нам ни трябва пазач на къщата.

И се заехме да го гледаме, да го храним. Направихме му колибка, постлахме вътре сламица, за да му е топличко. Аз му давах кога хлебец, кога някое кокалче от свинско месо. Шаро — така го кръстихме — растеше, наголемяваше.

Познавахме и гласа му. Нашият Шаро и сам ни улесняваше. Ако лае бавно, на пресекулки, разбирахме, че към Бусарските колиби се тътрузи волска кола. Ако беше припряно, тогава сигурно минаваше някой пътник от далечно село. А бафка ли и драще с нокти, досещахме се, че е надушило Ванко Манастирски, горския. Беше писнало цяло село от него, та дори и кучетата го посрещаха стръвно. Прискимтеше ли пък радостно — това беше знак, че се прибират от полето дядо и баща ми.

Свикнахме с кучето като с неразделен член на семейството ни. Бях уверен, че каквото и да се случи — я лисица да наобиколи курника, я вълк да се домъкне от планината — Шаро ще се притече на помощ.

Малко имот имахме, пък кога суша опече, кога градушка удари — жито събирахме само за по някой месец. Затова дядо все ни подканяше да притягаме каишите, че пролетта е далече. Дорде покара копривата. А щом за нас няма достатъчно хляб, няма да има трици за добитъка, няма и за Шаро храна. За да се залисваме, ние, децата, цял ден се ровехме по пясъка на суходолината, правехме си къщички, зидахме зид с по-дребни камъни и какво ли не. Премалявах от глад, но

после свикнах и като че забравях за яденето. Край нас често се навърташе и Шаро. Той беше изтънял като камшик, коремът му бе залепнал за гърба, както бяха залепнали и нашите. Опашката му бе станала парцалива. Дядо казваше, че това е от слабост.

— Виждали сте охранен кон или юница как са зализали косъма? А щом е гладясало едно добиче, и влакното му не е като света. Няма сила да отхвърли дрипите от себе си.

Приклекове Шаро, оплези език и ни гледа право в очите. Щом замахнеш към него, той сигурно си помисля, че ще му дадеш някоя коричка, и начаса подскача. Нали детинска ни работа, някои го подлъгваха. Подхвърли моят братовчед камъче, Шаро мигновено позинва. Чувах как хряскаше понякога в зъбите му. И се ядосвах. Бива ли да се подиграва с гладно куче. Добре ли ще бъде и нас да подлъже някой с нещо, което не се яде.

Повъртахме ние малко овчици и две-три кози. От тях нашите издояха млекце. Но го ядяхме бито. Като че небито мляко беше вредно за здравето ни. Не го ли избият жените, няма с какво да подправим чорбата от киселец, зелника да подмажем. Но най-важното беше да посъберем масълце, за да си купим някоя и друга потреба. Дядо ни успокояваше, че дойде ли Богородица, когато беше нашенският събор, ще продаде маслото и ще ни купи непременно свирки и опинци. Е, щом е така, бяхме готови да постим цяло лято, само и само да съм с нови опинци и да надуя свирката. Да се разнесе гласът ѝ в долината, да проечи чак отсреща към Рамна шума.

Радвах се, като виждах, че делвата вече се напълва. Ще домъкне дядо щавените опинци... Такива едни мекички, не се втвърдяват и не убиват, както тия, дето носех от кожата на умрелия ни кон.

Но една сутрин дядо беше така ядосан, че по-добре не му излизай насреща, не го закачай за нищо. Сбръчканото му лице беше позеленяло. От очите му изскачаха мълнии. Току влиза, излиза и дири секирата.

— Ще го науча аз него, масларят му с маслар... Гад една...

И като набара секирата зад вратата, полетя навън. Майка ми, баба, стринките — всички жени вдигнаха рамене, караха се и се обвиняваха една друга, че трябвало да се покрие капакът на делвата с голям камък, или пък да се турне в мазето зад каците.

По едно време дочух тъп удар, нещо квикна, сетне захърка и занемя. Какво става? — недоумявах и изскочих. Тъкмо до вратата на кошарата дядо бе застигнал Шаро, бе го млатнал така силно с тъпото на брадвата, че кучето бе се изтегнало по гръб, гледаше с изцъклени очи и не помръдваше. Аз писнах и заудрях ръцете си една в друга, насъбраха се и другите деца. Чак сега ни стана ясно какво се е случило. Шаро бе излапал маслото в делвата. Муцуната му цялата лъщеше. Дядо се суетеше потъмнял. Изглежда нещо отвътре го мъчеше. Как няма да го мъчи? Бяха ни сполетели едновременно две беди. Няма да носим нови опинци, няма да надувам свирка, а и останахме без куче, без пазач.

С треперещи ръце дядо прихвана за един крак Шаро и го помъкна надолу, към ливадите. Ние искахме да го последваме, но той се обърна и така смръщено ни изглежда, че се разбягахме кое накъде види. Не мина дълго време и той се върна.

— Реката го отнесе — рече дядо. — Да не ни се мярка вече пред очите.

Макар и мъчно да ни беше, примирихме се. Пък и малко ли бе това, да не вкусиш блажинка близо половин година за тоя, що духа. Пак трябва да подкърпваме старите опинци. Притихнаха и жените. Вечерта на трапезата никой нищо не спомена за кучето. Легнахме си и на сутринта станахме доста рано. Та можеше ли да се успиш при тая силна кашлица на дядо? И какво да видим? На чардачето, близо до външната врата на къщата ни, се бе свил на кравай нашият Шаро. Лежеше, помръдваше с уши и поглеждаше срамежливо. Извървяхме се всички — от дядо до най-малкото ми братче — да го поздравим с добре дошел. Като че у нас бе пристигнал най-скъп гостенин. Лицата и на жените, и на дядо, и тате, но особено на нас, децата, се увеселиха. Зазвъня отново човешка реч, запрегръщахме се и се зацелувахме...

— Вече сме квит. Пакостникът Шаро умря, сега имаме ново куче. Но да си отваряш очите. Да не направиш като оня неблагодарник, дето остави внучетата ми да ходят боси по камънаците.

Кучето скимтеше виновно. Същевременно от погледа му струеше и разкаяние, и обещание, че когато гладуват стопаните му, ще гладува и то, но ще им служи вярно.

— Донесете му попарка — рече дядо. — На болен човек и на болно куче трябва да се дава по-лека храна.

Ние, децата, стоплихме малко вода, посъбрахме корички и ги надробихме в паничка. Като поднесох на Шаро попарата, той ту близнесе от нея, ту изсумтеше гальовно и с опашката си докосваше ръката ми.

Понагълта се, приповдигна се и полегна на сянка под крушата ни. Още същата вечер чухме познатия му глас. Лаеше припряно и разбрахме, че минава другоселец.

Оттогава до края на живота си Шаро беше примерно куче. Никога не направи пакост въщи. Ние му бяхме благодарни за усърдието — пиле не прехвъркваше в двора ни, без да го усети. А когато почина, поплакахме си всички у дома и го погребяхме, както подобава.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.